

מ כ ו ן פ ל ו ר ס ה י י מ ר ל מ ח ק ר י מ ד י נ י ו ת

על סדר היום

המבנה המינהלי של שלטון מקומי בערים חרדיות חדשות

פרופ' יוסף שלהב

בשנים האחרונות התרחבה התופעה של יישובים עירוניים הנתונים לממשל חרדי. הבנייה הרחבה של אזורים חרדיים מחוץ לריכוזים החרדיים המסורתיים, עתידה להוסיף עוד יישובים בשליטה מוניציפלית חרדית. במחקרים עולות בעיות אופייניות של רשות מקומית חרדית:

- א. מחסור בכוח-אדם מקצועי ומיומן גורר מינויים על בסיס שיוכי וכשל במילוי התפקיד במידה החורגת מן המקובל.
- ב. הרמה הכלכלית הנמוכה של האוכלוסייה החרדית והשיעור הגבוה של הילדים בה, מזכים את חלקה הגדול בהנחות משמעותיות במסים מקומיים, כך שבסיס המיסוי של הרשות המקומית החרדית רעוע.
- ג. המנהיגות המוניציפלית הנבחרת בעיר החרדית, מנהלת את ענייני העיר מתוך העדפה של צורכי הקבוצות אליהן משתייכים קובעי המדיניות. ניהול כזה עשוי לנגוד את טובת העיר ולפגוע בחלק מתושביה.
- ד. כאשר בעיר החרדית ישנן קבוצות אוכלוסייה לא חרדיות, עלולים צרכים חיוניים שלהן להיפגע, אם הם עומדים בניגוד לערכים החרדיים. כך, בעיר בה החרדים נעשו רוב באוכלוסייה והשלטון המקומי עובר לידיהם, יתעוררו בעיות בהפעלת מועדונים ומוקדי תרבות הפועלים בשבת ו/או אינם עונים להגדרות הצניעות של החרדים.

מנהיגות ממונה בטווח הקצר

מחקר על עיר חרדית חדשה מצביע על כך שמנהיגות מקומית ממונה (להבדיל מנבחרת) מצליחה לגבור על המכשולים שכן היא משוחררת ממחויבויות פרטיקולריות לקבוצות בוחרים שונות ומסוגלת לקבל החלטות לפי שיקולים של טובת הכלל. זאת, גם כאשר מדובר באנשים חרדיים. מוטב, אפוא, להאריך את משך הזמן בו מכהנים ממונים ולא נבחרים בערים חרדיות חדשות. הדרך הפורמלית לעשות זאת, צריך שתמצא לאחר דיון ממצה.

הכשרת מנהיגות מקצועית בטווח הארוך

טיפול לטווח ארוך הוא קשה יותר וכורך בפיתוח מערכי הכשרה לבעלי תפקידים במגזר החרדי, לקראת ותוך כדי שירות ציבורי. תהליכים אלה צורכים זמן רב והשפעתם אינה מייידית. למקצועיות ולמיומנות יהיו ההשפעות הבאות:

1. הן יפחיתו את הנטייה להעדפה פרטיקולריות של קבוצות חרדיות ספציפיות המקורבות לשלטון המקומי.
2. הן יגבירו את שיעור ההשתתפות בכוח העבודה ובכך יפחיתו גם את הממד הכלכלי של בעיות הרשות החרדית.